

Avslagsyrkande (M, L, C, D, S)
Särskilt yttrande (KD)

21 februari 2022

3.2

Yrkande angående – Motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås.

Yrkandet

Göteborgs stad har en målsättning om att ha ett klimatavtryck nära noll år 2030. För att lyckas nå målet krävs åtgärder både inom stadens organisation och i göteborgssamhället. I Miljö- och klimatprogrammet finns strategin *Vi skapar förutsättningar för att leva hållbart* där Nämnden för konsument- och medborgarservice är samordningsansvariga. Strategin innebär att Göteborgs stad bland annat ska bidra med användbara verktyg, kommunicera med och ge råd till göteborgarna och civilsamhällets organisationer om vad de själva kan göra för att bidra till omställningen till ett hållbart samhälle.

Politiken har också ett viktigt ansvar i att föra dialog med kommunens invånare och uppstår även partistöd för det demokratiska arbetet. Många politiska partier har förbättringspotential när det gäller att vara ännu mer lyhörda och arbeta uppsökande i målgrupper som inte alltid kommer till tals. Andemeningen att engagera medborgarna i klimatfrågan och beslutsfattande är god, men en medborgarjury tror vi inte är rätt väg att gå. Det är svårt att tvinga fram ett engagemang. Alliansen och Demokraternas bedömning är att dessa pengar som ligger utanför budgeten borde prioriteras på kommunal kärnverksamhet eller mer konkreta åtgärder. Risken är att det blir ett forum utan reellt inflytande där det skulle vara svårt att säkerställa representativitet och ansvarsutkrävande. Alliansen och Demokraterna anser att det är mer framåtsyftande att arbeta i dialogform mellan kommun, civilsamhälle, akademi och näringsliv. Mot denna bakgrund anser vi att motionen ska avslås.

Yrkande
2022-02-18

Ärende 3.2

Yrkande – Motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige:

Avslå motionen

Yrkandet

Det är bra att hushålla med energi. Det är bra om man producerar inhemsk energi i stället för att importera energi. Det är bra om energiproduktionen är billig för konsumenterna. Det är bra om energiproduktionen inte orsakar utsläpp av klimatgaser.

För att uppnå allt detta så behöver man ständigt förnya och uppdatera sin energiproduktion med etablerad solid teknik och bygga nya anläggningar som inte orsakar klimatgaser.

Det finns ny teknik som kan ersätta energiproduktion som idag orsakar onödigt mycket klimatgaser, till exempel små modulära reaktorer.

Omställningen måste dock ske i den takt som det är tekniskt och samhällsekonomiskt möjligt.

Fordonsindustrin har satt upp mål om hur de ska ställa om. De har investerat miljardbelopp för att de ska kunna tillverka framtidens bilar utan koldioxidutsläpp.

Det behövs ingen medborgarjury för klimatet. Arbetet med omställningen är redan i gång och sköts av forskare och ingenjörer över hela världen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-01-12

Diarienummer 0923/21

Handläggare

Hedwig Andrén

Telefon: 031-368 02 33

E-post: hedwig.andren@stadshuset.goteborg.se

Motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

Motionen

Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att miljö- och klimatnämnden, i samverkan med nämnden för demokrati- och medborgarservice, får i uppdrag att förbereda arbetet med genomförande samt att genomföra medborgarjury för klimatet.

Motionärerna beskriver att vi befinner oss i ett klimatnödläge och att vi därför behöver minska våra klimatavtryck drastiskt. För att påskynda klimatomställningen så har Göteborg skrivit på för att bli en av EU:s 100 klimatneutrala städer och även undertecknat ett nationellt klimatkontrakt. I både klimatkontraktet och klimatneutrala städer lyfts demokratisk förankring och delaktighet från medborgarna som centrala faktorer för ett framgångsrikt genomförande.

Motionärerna menar att det idag är endast ett fåtal procent partipolitiskt aktiva i Sverige och att demokratisk innovation krävs. Motionärerna anser att en sådan demokratisk innovation kan vara en medborgarjury (även kallad medborgarråd och climate assemblies).

I motionen beskrivs att för att bilda en medborgarjury väljs invånare ut slumpvis för att skapa en grupp som speglar befolkningen utifrån exempelvis ålder, kön, etnicitet, inkomst och var i staden man bor. Juryn träffas under ett bestämt antal tillfällen under en period där de får information från olika experter och intressegrupper och får föra fördjupade samtal. Det kan även finnas möjlighet för alla invånare att komma med direkta förslag till juryn. I slutfasen tar juryn fram rekommendationer som blir rådgivande för politiker. Det är viktigt att medborgarjuryn har ett starkt och tydligt mandat för att inte undergräva befolkningens förtroende för politiska institutioner. Motionärerna framför att medborgarjurys kring klimatfrågan har tidigare genomförts i till exempel Norge, Danmark och Frankrike.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till miljö- och klimatnämnden samt nämnden för demokrati- och medborgarservice. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Miljö- och klimatnämnden	<p>Avstyrker</p> <p>Yrkande från M, L, C och D</p> <p>Omröstning</p> <p>Protokollsanteckning S</p> <p>Protokollsanteckning V, MP</p>	<p>Miljöförvaltningen projektleder <i>Klimatneutrala Göteborg 2030</i> som finansieras av Energimyndigheten och som drivs inom ramen för det nationella strategiska innovationsprogrammet <i>Viable Cities</i>. En viktig del av arbetet i projektet är att utveckla ett så kallat medborgarlabb, vilket ska inkludera utveckling av strukturer, metoder och verktyg för relevant och ändamålsenlig interaktion med medborgarna i klimatrelaterade frågor. Utgångspunkten är att gemensam förståelse och ansvar möjliggör de förändringar som krävs och bidrar samtidigt till att öka den kollektiva omställningsförmågan i staden.</p>
Demokrati- och medborgarservice	<p>Avstyrker</p> <p>Yrkande M, C, L och D</p> <p>Protokollsanteckning L, M</p> <p>Reservation från V, MP, FI och S</p> <p>Omröstning</p>	<p>För att medborgarjuryn ska vara relevant och förslagen kunna tas vidare är det viktigt att från början avgränsa sig till frågeställningar inom klimatområdet som Göteborgs Stad har rådighet över. Det är också viktigt att juryns arbete är del av pågående arbete i staden och nära kopplat till den förvaltning eller det bolag som ska ta emot rekommendationerna som juryn lägger fram.</p>

Bedömning ur ekonomisk dimension

Vid ett eventuellt bifall av förslaget uppger miljö- och klimatnämnden samt nämnden för demokrati och medborgarservice att arbetet inte kan bedrivas inom ram utan nämnderna behöver avsätta personella resurser. Kostnader uppstår även för exempelvis rekrytering av deltagare, extern neutral facilitator eller organisation som ska leda processen, experter och forskare som ska bidra med kunskap samt kostnader för lokaler.

Remissinstanserna bedömer att processen att förbereda och genomföra en medborgarjury för klimatet skulle kosta mellan två och fem miljoner kronor. Kostnaden påverkas främst av storleken på juryn, omfattning och karaktär på den eller de frågeställningar som juryn

ska arbeta med, samt hur mycket tid som avsätts för processen. För att genomföra en medborgarjury i Göteborg som geografiskt område är bedömningen att det krävs 80 till 150 deltagare och att kostnaden skulle bli i den övre delen av spannet, närmare fem miljoner. En mindre jury skulle kunna genomföras, men då för ett mindre geografiskt område, och kostnaden skulle då hamna i den lägre delen av spannet närmare 2 miljoner. Remissinstanserna anser att en större process och en större medborgarjury får större effekt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Vilka miljö- och klimateffekter som en medborgarjury för klimatet leder till är svårt att bedöma. Det beror bland annat på omfattningen av medborgarjuryns arbete, vilka frågeställningar juryn får att arbeta med, vilket mandat juryn får, vilka förslag juryn lägger fram samt i vilken grad politikerna väljer att genomföra rekommendationerna.

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021 - 2030 innehåller mål och strategier inom klimatområdet. Medborgarjury för klimatet har exempelvis koppling till programmets strategi *Vi skapar förutsättningar för att leva hållbart*, som bland annat innebär att ta vara på idéer och bjuda in civilsamhället till att samskapa lösningar för ett hållbart Göteborg. Även strategin *Vi agerar som föregångare*, som innebär att staden ska gå före inom strategiskt viktiga områden i samverkan med akademien, civilsamhällets organisationer, näringsliv och andra kommuner, knyter an till metoden. Vilket kan innebära utveckling och förstärkning av nya interaktionsytor med medborgarna.

Bedömning ur social dimension

Klimatfrågan är central ur ett rättvise- och demokratiperspektiv. Sårbarheten för negativa effekter av den globala uppvärmningen, liksom utsläppen av växthusgaser och attityder till klimatfrågor, varierar mellan olika grupper i samhället¹.

Gemensam förståelse och ansvar möjliggör de val och förändringslösningar som krävs och bidrar samtidigt till att öka den kollektiva förmågan i staden att driva på klimatomställningen.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Miljö- och klimatanmännen handlingar 2021-11-16 § 258
3. Demokrati- och medborgarservice handlingar 2021-11-24 § 109

¹ [Klimatpolitik och intersektionalitet: vägar fram till en socialt inkluderande hållbarhet | Göteborgs universitet \(gu.se\)](https://www.gu.se/klimatpolitik-och-intersektionalitet-vaegar-fram-till-en-socialt-inkluderande-hallbarhet)

Handling 2021 nr 139

Motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

Vi befinner oss i ett klimatnödläge och vi behöver drastiskt minska våra klimatavtryck.

Nyligen antogs Göteborgs stads miljö- och klimatprogram som slår fast att utsläppen inom Göteborgs geografiska område ska minska utsläppen med minst 10,3% per år samt att de konsumtionsbaserade utsläppen ska minska med minst 7,6% per år till år 2030.

För att påskynda klimatomställningen så har Göteborg skrivit på för att bli en av EU:s 100 klimatneutrala städer och skrivit under ett nationellt klimatkontrakt. I både klimatkontraktet och klimatneutrala städer lyfts demokratisk förankring och delaktighet från medborgarna som centrala faktorer för ett framgångsrikt genomförande.

Idag är endast ett fåtal procent partipolitiskt aktiva i Sverige och representationen av befolkningen i partipolitiken är undermålig, främst gällande utrikesfödda och unga. En omfattande omställning av samhället kan inte genomföras på ett bra sätt när delar av befolkningen inte känner sig representerade i de politiska besluten och när vissa perspektiv inte får gehör. Demokratisk innovation krävs. En sådan demokratisk innovation är medborgarjury (även kallad medborgarråd och climate assemblies).

I medborgarjurys väljs invånare ut slumpvis för att skapa en grupp som speglar befolkningen utifrån exempelvis ålder, kön, etnicitet, inkomst och vart i staden man bor. Juryn träffas under ett bestämt antal tillfällen under en period där de får information från olika experter och intressegrupper och får föra fördjupade samtal. Det kan även finnas möjlighet för alla invånare att komma med direkta förslag till juryn. I slutfasen tar juryn fram rekommendationer som blir rådgivande för politiker. Det är viktigt att medborgarjuryn har ett starkt och tydligt mandat för att inte undergräva befolkningens förtroende för politiska institutioner. Medborgarjury kring klimatfrågan har tidigare genomförts i tex Norge, Danmark och Frankrike.

Att drastiskt minska våra klimatavtryck i den grad som krävs är en stor och komplex utmaning. Minst sagt. En medborgarjury kan bli en ovärderlig mötesplats för mellan invånare, intressegrupper och experter som bidra till att finna fler lösningar för att möta den kris vi befinner oss i.

Förslag till beslut

I kommunfullmäktige:

1. Att ge Miljö- och klimatnämnden i uppdrag att förbereda genomförande av medborgarjury för klimatet, i samverkan med Nämnden för Konsument- och Medborgarservice.
2. Att ge Miljö- och klimatnämnden i uppdrag att genomföra medborgarjury för klimatet, i samverkan med Nämnden för Konsument- och Medborgarservice.

Stina Sewén (FI)

Stina Svensson (FI)

§ 258 Dnr 2021-13144

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet, SLK 0923/21

Beslut

Miljö- och klimatnämnden avstyrker motionen.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-11-04 med bilaga.

Yrkande från M, L, C och D daterat 2021-11-16.

Yrkanden

Emmyly Bönfors (C) med instämmande av Roshan Yigit (S) yrkar bifall till yrkandet från M, L, C och D.

Helena Norin (MP) med instämmande av Gunvor Bergkvist (V) yrkar bifall till miljöförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på bifall till yrkandet från M, L, C och D mot bifall till förvaltningens förslag och finner att nämnden bifaller yrkandet från M, L, C och D.

Omröstning begärs

Omröstning

Godkänd omröstningsordning är: ”Ja” för bifall till yrkandet från M, L, C och D, ”Nej” för bifall till förvaltningens förslag.

Följande röstar ja: Sven Söderström (L), Roshan Yigit (S), Peter Danielsson (D), Ellen Österberg (L), Kochar Wallad Begi (S), Ulrika Asztély Nilsson (D), Tony Liljendahl (SD) och Emmyly Bönfors (C).

Följande röstar nej: Gunvor Bergkvist (V), Helena Norin (MP) och Lena Hammarström (V).

Miljö- och klimatnämnden beslutar med 8 röster mot 3 att bifalla yrkandet från M, L, C och D.

forts. § 258

Protokollsanteckningar

Ledamöterna från S antecknar följande till protokollet:

Vi anser att andemeningen med motionen är god och att ett intensifierat klimatarbete går hand i hand med att klimatpolitiken är folkligt förankrad. En förutsättning för detta är att den förda klimatpolitiken bygger på ett jämlikhetsperspektiv, där hänsyn tas till samtliga tre hållbarhetsperspektiv. Vi välkomnar ett nytt klimatråd som ska innehålla ledamöter från akademien och som ska analysera hur klimatmålen i stadens miljö- och klimatprogram kan nås på ett kostnadseffektivt sätt. Samtidigt vill vi se starkare former för samverkan mellan staden, arbetsmarknadens parter och civilsamhället. I dagsläget har vi ambitioner, mål- och inriktningsdokument och utredningar på plats. Det som behövs är ökad samordning, konkreta handlingar, implementering och gemensamma ansträngningar. Vi ser inte hur förslaget kring en medborgarjury, med oklart mandat och till en större kostnad, hade fört det arbetet framåt.

Ledamöterna från MP och V antecknar följande till protokollet:

Precis som miljöförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande ser vi i MP och V en medborgarjury som ett möjligt verktyg för att utveckla det förtroende och den tillit mellan politiker och medborgare som krävs i arbetet med klimatomställningen. Att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen och att samskapa lösningar är dessutom avgörande för att Göteborgs Stad ska kunna bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030. För att staden ska kunna nå sina klimatmål behöver vi fortsätta utveckla våra arbetssätt. Vi ser ett stort behov för staden att fortsatt hitta sätt att inkludera medborgarna i klimatarbetet, både för att ta till vara engagemang och kunskap, men även för att alla måste vara med och dra sitt strå till stacken i kampen mot klimatförändringarna.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2021-11-16

Dag för justering

2021-11-19

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Alander

Ordförande

Emmyly Bönfors (C)

Justerande

Helena Norin (MP)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2021-11-19.

Yrkande
15 november 2021

(M, L, C, D)

Ärende 14

Yrkande angående – Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet, dnr 0923/21

Förslag till beslut

I Miljö- och klimatnämnden:

1. Motionen avstyrks.

Yrkandet

Göteborgs stad har en målsättning om att ha ett klimatavtryck nära noll år 2030. För att lyckas nå målet krävs åtgärder både inom stadens organisation och i göteborgssamhället. I Miljö- och klimatprogrammet finns strategin *Vi skapar förutsättningar för att leva hållbart* där Nämnden för konsument- och medborgarservice är samordningsansvariga. Strategin innebär att Göteborgs stad bland annat ska bidra med användbara verktyg, kommunicera med och ge råd till göteborgarna och civilsamhällets organisationer om vad de själva kan göra för att bidra till omställningen till ett hållbart samhälle.

Politiken har också ett viktigt ansvar i att föra dialog med kommunens invånare och uppbär även partistöd för det demokratiska arbetet. Många politiska partier har förbättringspotential när det gäller att vara ännu mer lyhörda och arbeta uppsökande i målgrupper som inte alltid kommer till tals. Andemeningen att engagera medborgarna i klimatfrågan och beslutsfattande är god, men en medborgarjury tror vi inte är rätt väg att gå, det är svårt att tvinga fram ett engagemang. Alliansen och Demokraternas bedömning är att dessa pengar som ligger utanför budgeten borde prioriteras på kommunal kärnverksamhet eller mer konkreta åtgärder. Risken är att det blir ett forum utan reellt inflytande där det skulle vara svårt att säkerställa representativitet och ansvarsutkrävande. Alliansen och Demokraterna anser att det är mer framåtsyftande att arbeta i dialogform mellan kommun, civilsamhälle, akademi och näringsliv.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-11-04

Diarienummer 2021-13144

Handläggare

Linda Svensson

Telefon: 031-368 37 89

E-post: linda.svensson@miljo.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet, dnr 0923/21

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande över remiss om motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet, till kommunstyrelsen.
2. Miljö- och klimatnämnden tillstyrker motionen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att yttra sig över en motion som föreslår att miljö- och klimatnämnden ska få i uppdrag att dels förbereda dels genomföra medborgarjury för klimatet, i samverkan med nämnden för demokrati och medborgarservice.

Förvaltningen är positiv till att testa att genomföra en medborgarjury för klimatet. Vi ser medborgarjury som ett möjligt verktyg för att utveckla det förtroende och den tillit mellan politiker och medborgare som krävs i arbetet med klimatomställningen. Att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen och att samskapa lösningar är dessutom avgörande för att Göteborgs Stad ska kunna bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030. För att staden ska kunna nå sina klimatmål behöver vi fortsätta utveckla våra arbetssätt. Vi bedömer att motionens förslag knyter an till detta utvecklingsbehov och skulle komplettera det arbete staden redan har påbörjat. Därför föreslår förvaltningen att miljö- och klimatnämnden tillstyrker motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att genomföra en medborgarjury sker på ett antal villkor som innebär kostnader.

Det är centralt att det inte ska uppstå några kostnader för den enskilde medborgaren som deltar i en jury. Det är en förutsättning för konceptet och säkerställer en jämlik möjlighet för alla jurymedlemmar att delta. För att processen med en medborgarjury ska fylla sitt syfte krävs även att övriga medborgare i Göteborg har möjlighet att följa juryns arbete. Hur länge processen för en medborgarjury pågår samt typ av och antal möten under den perioden varierar. Vanligt är att många och långa möten, exempelvis över ett flertal helger, hålls. Medel för arvodering och olika kringkostnader, som exempelvis

översättning och språktolkning, teckenspråkstolk, barnpassning eller annat för att kunna inkludera grupper med särskilda behov samt kommunikation, behöver därför avsättas.

Miljö- och klimatnämnden samt nämnden för demokrati och medborgarservice behöver avsätta personella resurser för arbetet. Kostnader uppstår även för exempelvis rekrytering av deltagare, extern neutral facilitator eller organisation som ska leda processen, experter och forskare som ska bidra med kunskap samt lokaler.

Förvaltningen bedömer att processen att förbereda och genomföra en medborgarjury för klimatet skulle kosta mellan två och fem miljoner kronor. Kostnaden påverkas främst av storleken på juryn, omfattning och karaktär på den eller de frågeställningar som juryn ska arbeta med, samt hur mycket tid som avsätts för processen. För att genomföra en medborgarjury i Göteborg som geografiskt område bedömer vi att det krävs 80 till 150 deltagare och att kostnaden skulle bli i den övre delen av spannet. En mindre jury skulle kunna genomföras, men då för ett mindre geografiskt område, och kostnaden skulle då hamna i den lägre delen av spannet. Vi bedömer att en större process och en större medborgarjury får större effekt.

Kostnaderna för att förbereda genomförande av samt att genomföra en medborgarjury för klimatet bedöms inte rymmas inom miljöförvaltningens befintliga budget.

Bedömningen ur ekonomisk dimension utvecklas vidare i Förvaltningens bedömning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen ur ekologisk dimension beskrivs under rubriken Förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

Klimatfrågan är central ur ett rättvis- och demokratiperspektiv. Sårbarheten för negativa effekter av den globala uppvärmningen, liksom utsläppen av växthusgaser och attityder till klimatfrågor, varierar mellan olika grupper i samhället¹.

Ett av huvudsyftena med medborgarjury som metod är att det ska leda till väl förankrade politiska beslut som minskar de politiska och finansiella riskerna, samtidigt som det skapar legitimitet och förutsättningar för det förtroende och den tillit mellan politiker och medborgare som krävs i arbetet med klimatomställningen.

Att en jury där ett slumpvist urval av medlemmar återspeglar områdets demografi (kön, ålder, utbildningsnivå, yrkeskategorier, disponibel inkomst och geografiskt område) får komma med rekommendationer som sedan beaktas av politikerna förväntas leda till ökat förtroende och tillit hos den bredd av samhällsaktörer som påverkar och påverkas av dessa beslut. Gemensam förståelse och ansvar möjliggör de val och förändringslösningar som krävs och bidrar samtidigt till att öka den kollektiva förmågan i staden att driva på omställningen. Genom att förbereda och genomföra en medborgarjury för klimatet skulle Göteborgs Stad således visa förtroende och tillit för medborgarna och erkänna deras kunskap och engagemang som en central del av lösningen på klimatutmaningen.

¹ [Klimatpolitik och intersektionalitet: vägar fram till en socialt inkluderande hållbarhet | Göteborgs universitet \(gu.se\)](https://www.gu.se/klimatpolitik-och-intersektionalitet-vaegar-fram-till-en-socialt-inkluderande-hallbarhet)

Bilaga

Remiss - Kommunstyrelsen 0923/21, Motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att yttra sig över motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet senast den 30 november 2021.

Miljöförvaltningen har bedömt förslagen i motionen och tagit fram förslag till yttrande som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Beskrivning av ärendet

Motionen föreslår att miljö- och klimatnämnden, i samverkan med nämnden för konsument- och medborgarservice (numera nämnden för demokrati och medborgarservice), ska förbereda och genomföra medborgarjury för klimatet.

Författarna av motionen skriver att vi drastiskt behöver minska våra klimatavtryck och att en medborgarjury för klimatet kan bli en ovärderlig mötesplats för invånare, intressegrupper och experter som bidrar till att finna fler lösningar för att möta den kris vi befinner oss i. Författarna av motionen skriver även att endast ett fåtal procent av medborgarna är partipolitiskt aktiva i Sverige idag och att representationen av befolkningen i partipolitiken är undermålig, vilket gör att en omfattande omställning av samhället inte kan genomföras på ett bra sätt. De menar att demokratisk innovation krävs och att medborgarjury är en sådan innovation.

Begreppet medborgarjury, på engelska Citizens' Assembly, täcker ett antal metoder, där en grupp medborgare får professionell information och expertkunskap om en samhällsutmaning. Därefter föreslår, förbereder och röstar juryn om rekommendationer för hur samhällsutmaningen ska hanteras/lösas.

En vanlig metod är att medborgare som ska ingå i juryn identifieras och sätts samman utifrån områdets demografi (kön, ålder, utbildningsnivå, yrkeskategorier, disponibel inkomst och geografiskt område). En medborgarjury består oftast av 25 till 150 deltagare, men det finns exempel både i EU och globalt på medborgarjurys med betydligt fler deltagare. Politiska beslutsfattare ska initiera juryn så att det finns ett politiskt mandat. Medborgarjuryns process måste vara transparent och kunna följas.

Nätverket KNOCA², Knowledge Network on Climate Assemblies, har studerat hur utformningen av olika medborgarjurys för klimatet påverkar resultatet. De har bland annat kommit fram till att parallella medborgarjurys eller medborgarjurys i olika omgångar, som kan fokusera på specifika delar av klimatomställningen, ger större chans för juryn att komma med mer genomarbetade förslag, än att ha en enda stor jury som behandlar omfattande agendor.

Det har inte genomförts någon medborgarjury för klimatet i Sverige vad vi känner till, däremot i länder som Danmark, Frankrike och Irland.

Miljö- och klimatnämnden har inte tidigare behandlat frågan om medborgarjury för klimatet, men däremot en angränsande fråga om att inrätta ett granskningsråd, dels för miljö- och klimatprogrammet, dels för klimatet. Frågan om granskningsråd behandlades i ärendet om Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030. När remissförslaget behandlades av nämnden den 17 mars 2020 skrev miljöförvaltningen i sitt

² [KNOCA, Knowledge Network on Climate Assemblies](#)

tjänsteutlåtande att ett programråd bestående av representanter från akademi, näringsliv och civilsamhällets organisationer kommer att bildas och utgöra referensgrupp till arbetet med programmet. Kommunstyrelsen beslutade sedan att inget råd inom miljö- och klimatområdet ska inrättas.

Den 18 maj 2021 behandlade miljö- och klimatnämnden remiss över motion av Karin Pleijel (MP), Gertrud Ingelman (V) och Stina Svensson (FI) om att inrätta ett lokalt granskningsråd för klimat. Miljö- och klimatnämnden beslutade då, enligt miljöförvaltningens förslag till beslut, att inte ta ställning till förslagen.

Den 13 oktober 2021 tog kommunstyrelsen beslut om att föreslå kommunfullmäktige att ge miljö- och klimatnämnden i uppdrag att inrätta ett klimatråd.

Miljöförvaltningens rapport ” Fossilfritt Göteborg - vad krävs?”, R 2018:13, inkluderade åtgärden ”Realisera ett klimatråd med uppgift att övervaka och tillse att stadens klimatstrategiska åtaganden följs”.

Det klimatråd som kommunstyrelsen nu har beslutat om ska bestå av ledamöter från akademien och få i uppdrag att analysera hur klimatmålen i stadens miljö- och klimatprogram kan nås på ett kostnadseffektivt sätt. En medborgarjury för klimatet skulle kunna komplettera ett sådant klimatråd eftersom det syftar till att inkludera medborgare i klimatomställningen. En medborgarjury rekommenderas dessutom att arbeta med en eller flera mer avgränsade frågeställningar.

Miljöförvaltningen har sedan 2020 ett uppdrag, från kommunfullmäktige, att samordna arbetet med Göteborgs Stads intresseanmälan till EU-kommissionen om att bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030³. *100 klimatneutrala och smarta städer* är en av fem så kallade missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. Missionen är en viktig del i Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. I EU-kommissionens implementeringsplan för missionen, som kom i september 2021, betonas särskilt vikten av att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen och av samskapande av lösningar samt att detta är avgörande för om en stad ska kunna pekas ut som en av de hundra⁴.

Göteborgs Stad har dessutom, tillsammans med fyra nationella myndigheter och inom ramen för samarbetet med Viable Cities, skrivit på ett klimatkontrakt som är ett centralt verktyg i detta arbete⁵.

Miljöförvaltningen projektleder också *Klimatneutrala Göteborg 2030* som finansieras av Energimyndigheten och som drivs inom ramen för det nationella strategiska innovationsprogrammet Viable Cities⁶. En viktig del av arbetet i projektet är att utveckla ett så kallat medborgarlabb, vilket ska inkludera utveckling av strukturer, metoder och verktyg för relevant och ändamålsenlig interaktion med medborgarna i klimatrelaterade frågor. Utgångspunkten är att gemensam förståelse och ansvar möjliggör de förändringar som krävs och bidrar samtidigt till att öka den kollektiva omställningsförmågan i staden.

³ [100 Climate-neutral Cities by 2030 – by and for the Citizens](#)

⁴ [Implementation Plan - master copy 19 05 \(europa.eu\)](#)

⁵ [Klimatkontrakt 2030 - Viable Cities](#)

⁶ [Viable Cities](#)

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030⁷ utgör stadens grundläggande styrande dokument för hur staden ska arbeta för att bli en ekologiskt hållbar stad. Miljö- och klimatprogrammet innehåller högt satta mål inom klimatområdet för att staden ska leva upp till Parisavtalet och så snabbt som möjligt minska klimatavtrycket till noll. Medborgarjury för klimatet har exempelvis koppling till programmets strategi *Vi skapar förutsättningar för att leva hållbart*, som bland annat innebär att ta vara på idéer och bjuda in civilsamhällets organisationer till att samskapa lösningar för ett hållbart Göteborg. Även strategin *Vi agerar som föregångare*, som innebär att staden ska gå före inom strategiskt viktiga områden i samverkan med akademien, civilsamhällets organisationer, näringsliv och andra kommuner, knyter an till metoden.

Motionärernas förslag

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att ge miljö- och klimatanmännen i uppdrag att förbereda genomförande av medborgarjury för klimatet, i samverkan med nämnden för konsument- och medborgarservice (numera nämnden för demokrati och medborgarservice).
2. Att ge miljö- och klimatanmännen i uppdrag att genomföra medborgarjury för klimatet, i samverkan med nämnden för konsument- och medborgarservice (numera nämnden för demokrati och medborgarservice).

Förvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen är positiv till att testa att genomföra en medborgarjury för klimatet. Vi ser medborgarjury som ett möjligt verktyg för att utveckla det förtroende och den tillit mellan politiker och medborgare som krävs i arbetet med klimatomställningen. Att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen och att samskapa lösningar är dessutom avgörande för att Göteborgs Stad ska kunna bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030.

För att staden ska kunna nå sina klimatmål och vara den motor som krävs för att klara klimatomställningen behöver vi fortsätta utveckla, pröva och etablera utmaningsdrivna arbetssätt och forma en iterativ, tillitsbaserad och samverkansdriven styrstruktur i staden. Vi bedömer att motionens förslag knyter an till detta utvecklingsbehov och skulle komplettera det arbete staden redan har påbörjat. En medborgarjury för klimatet skulle också kunna innebära en möjlighet för staden att profilera sig som en innovativ stad när det gäller vårt arbete med medborgarengagemang, och därmed visa att Göteborg ligger i framkant.

Ett systematiskt arbete med medborgarjury för klimatet kan leda till ökat förtroende och tillit mellan politiker och medborgare, vilket krävs i arbetet med den klimatomställning som Göteborg står inför. Detta förtroende och tillit kan sedan dessutom vara grund för engagemang och mobilisering i klimatomställningen för en bred allmänhet, och inte minst för de som vanligtvis inte deltar i och påverkar politiken eller lokalsamhället. Vilka direkta miljö- och climateffekter en medborgarjury för klimatet leder till är svårt att bedöma. Det beror bland annat på omfattningen av medborgarjuryns arbete, exempelvis vilka frågeställningar juryn får att arbeta med och vilket mandat juryn får, vilka förslag juryn lägger fram samt i vilken grad politikerna väljer att genomföra

⁷ [Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg/planering-och-strategi/miljo-och-klimatprogram-2021-2030)

rekommendationerna. Även design och metodval påverkar hur innovativa och långtgående juryns klimatlösningar blir.

Förvaltningen bedömer att genomförandet av en medborgarjury för klimatet skulle kosta mellan två och fem miljoner kronor.

Kostnaden för att genomföra en medborgarjury för klimatet beror på en rad olika faktorer. Kostnaden påverkas av:

- Omfattning och karaktär på den eller de frågeställningar som juryn får att arbeta med.
- Hur mycket tid som avsätts för processen, både avseende hur länge processen löper samt typ av och antal mötestillfällen under denna period.
- Kostnader för lokaler, material etcetera i samband med mötestillfällen.
- Kostnader för rekrytering av jurymedlemmar.
- Antal medborgare i juryn som deltar och som därmed ska arvoderas. För att genomföra en medborgarjury i Göteborg som geografiskt område bedömer vi att det är lämpligt med 100 till 150 deltagare.
- Eventuella kostnader för exempelvis översättning/språktolkning, teckenspråkstolk, barnpassning eller annat för att kunna inkludera grupper med särskilda behov.
- Antal experter och forskare inom olika slags kompetensområden som ska kopplas till juryn och som därmed kan behöva arvoderas.
- Kostnad för extern neutral facilitator eller organisation som ska leda processen.
- Kostnader för utveckling och drift av digital plattform samt andra interna och externa kommunikationsinsatser.
- Kostnad för eventuell utvärdering.

Utöver dessa kostnader skulle miljö- och klimatnämnden samt nämnden för demokrati och medborgarservice behöva avsätta personella resurser för arbetet.

Efter att juryn har avslutat sitt uppdrag uppstår sannolikt ytterligare kostnader för att genomföra rekommendationer och förslag som lagts fram av juryn.

En större process och en större medborgarjury får sannolikt större effekt.

Kostnaderna för att förbereda genomförande av samt att genomföra en medborgarjury för klimatet bedöms inte rymmas inom miljöförvaltningens befintliga budget.

En viktig förutsättning för att genomföra en medborgarjury är att villkoren för delaktighet är tydliga och att juryn är en del av reella politiska processer och har en tydlig roll i dessa. När juryns rekommendationer beaktas och tas på allvar av politikerna får juryn legitimitet och allmänhetens förtroende för och tillit till den politiska processen kan stärkas.

För att medborgarjury ska vara relevant och förslagen kunna tas vidare är det viktigt att från början avgränsa sig till frågeställningar inom klimatområdet som Göteborgs Stad har rådighet över. Det är också viktigt att juryns arbete är del av pågående arbete i staden och

nära kopplat till den förvaltning eller det bolag som ska ta emot rekommendationerna som juryn lägger fram.

Förvaltningen bedömer att förbereda och genomföra en medborgarjury för klimatet behöver göras i ett nära samarbete mellan miljö- och klimatnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice. Miljö- och klimatnämnden föreslås i motionen ha huvudansvaret, vilket vi anser är rimligt eftersom juryn föreslås arbeta med en eller flera frågeställningar inom klimatområdet och nämnden har ansvar för att samordna stadens miljö- och klimatarbete.

Nämnden för demokrati och medborgarservice kan inom sitt utökade demokratiuppdrag från kommunfullmäktige ansvara för metodutveckling och strukturer för juryn, samt säkerställa att arbetet ligger i linje med övriga demokratiuppdrag inom staden. Beroende på vilken eller vilka frågeställningar som en medborgarjury för klimatet föreslås arbeta med vid ett genomförande har sannolikt även andra nämnder och styrelser i staden kompetens, mandat eller rådighet över de förslag som läggs fram. Dessa behöver därför också involveras tidigt i processen för att kunna ta hand om resultatet från medborgarjuryn.

Anna Ledin

Direktör

Henriette Söderberg

Avdelningschef

Svar på remiss om motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

§ 109, diarienummer N043-0182/21

Tove Lund informerar nämnden om ärendet.

Beslut

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice avstyrker motionen om en medborgarjury för klimatet.
2. Nämnden för demokrati och medborgarservice skickar beslutet till kommunstyrelsen som svar på remiss om motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-11-04 med bilagan remiss från kommunstyrelsen: Motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

Yrkande från (M) (C) (L) (D)

Björn Jedvert (L), Henrik Ryberg (M), Karin Alfredsson (D), Karin Östring Bergman (C) och Thomas Lingefjärd (D) föreslår att nämnden avstyrker motionen, se bilaga 1.

Propositionsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och kommer fram till att nämnden beslutar att avstyrka motionen, enligt förslag från (M) (C) (L) (D).

Jesper Berglund (V) begär omröstning.

Nämnden godkänner följande propositionsordning:

- Ja-röst för bifall till förslag från (M) (C) (L) (D)
- Nej-röst för bifall till förvaltningens förslag

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-11-24

Omröstning

6 Ja-röster och 5 Nej-röster, se bilaga 2.

Henrik Ryberg (M), Karin Alfredsson (D), Karin Östring Bergman (C),
Thomas Lingefjärd (D), Rolands Saniks (SD) och Björn Jedvert (L) röstar Ja.

Jesper Berglund (V), Ulf Johansson (S), Jonas Svensson (MP), Elsa Alm (S) och
Stina Sewén (FI) röstar Nej.

Protokollsanteckning

Kent Wetterskog (L) och Henrik Sjöstrand (M) framför att de hade röstat Ja om de hade
fått rösta.

Reservation från (V) (MP) (FI) (S)

Jesper Berglund (V), Ulf Johansson (S), Jonas Svensson (MP), Elsa Alm (S) och
Stina Sewén reserverar sig mot beslutet till förmån för förvaltningens förslag.

Vi anser att en medborgarjury kan bidra till att vitalisera demokratin och är i linje med
nämndens uppdrag att ta fram metoder kring demokratisk påverkan och inflytande.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2021-11-24

Vid protokollet

Sekreterare

Irene Gustafsson

Ordförande

Björn Jedvert (L)

Justerande

Jesper Berglund (V)

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-11-24

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-11-04

Diarienummer N043-0182/21

Handläggare

Tove Lund

Telefon: 031-368 08 47

E-post: tove.lund@kom.goteborg.se

Svar på remiss över motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

Förslag till beslut

I Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice

1. Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice tillstyrker motionen.
2. Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice skickar förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande över remiss om motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har gett Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice möjlighet att yttra sig över en motion som föreslår att miljö- och klimatnämnden ska få i uppdrag att förbereda genomförande av samt genomföra medborgarjury för klimatet, i samverkan med Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice.

Förvaltningen är positiv till att i samverkan med miljö- och klimatnämnden testa genomförandet av en medborgarjury för klimatet. För att staden ska kunna nå sina klimatmål behöver vi fortsätta utveckla våra arbetssätt som inkluderar medborgarna. Vi ser medborgarjury som ett möjligt verktyg för att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen samt att metoden kan bidra till att utveckla det förtroende och den tillit mellan politiker och medborgare som krävs i arbetet med klimatomställningen.

Att Göteborg bjuder in till samskapande av lösningar är dessutom avgörande för att Göteborgs Stad ska kunna bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030. Vi bedömer att motionens förslag knyter an till detta utvecklingsbehov och skulle komplettera det arbete staden redan har påbörjat. Att bygga kompetens kring medborgarjury som metod ligger dessutom väl i linje med nämndens uppdrag att upprätta en infrastruktur för lokal och digital demokrati. Därför föreslår förvaltningen att Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice tillstyrker motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att genomföra en medborgarjury innebär kostnader utifrån att metoden bygger på ett antal villkor.

Till en medborgarjury rekryteras ett antal medborgare. Här är det centralt att det inte ska uppstå några kostnader för den enskilde medborgaren som deltar i en jury. Det är en förutsättning för konceptet och säkerställer en jämlik möjlighet för alla jurymedlemmar att delta. För att processen med en medborgarjury ska fylla sitt syfte krävs även att övriga medborgare i Göteborg har möjlighet att följa juryns arbete, exempelvis via en digital plattform. Hur länge processen för en medborgarjury pågår samt typ av och antal möten under den perioden varierar. Vanligt är att många och långa möten, exempelvis över ett flertal helger, hålls. Medel för arvodering och olika kringkostnader, som exempelvis översättning/språktolkning, teckenspråkstolk, barnpassning eller annat för att kunna inkludera grupper med särskilda behov samt kommunikation, behöver därför avsättas.

Miljö- och klimatnämnden samt Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice behöver avsätta personella resurser för arbetet. Kostnader uppstår även för exempelvis rekrytering av deltagare till juryn, extern neutral facilitator eller organisation som ska leda processen, experter och forskare som ska bidra med kunskap samt lokaler.

Förvaltningen har tillsammans med miljöförvaltningen bedömt att genomförandet av en medborgarjury för klimatet skulle kosta två till fem miljoner kronor, totalt. Summan skulle behöva fördelas mellan nämnderna beroende på hur rollerna fördelas kring uppdraget. Kostnaden för en klimatjury påverkas främst av storleken på juryn, omfattning och karaktär på den eller de frågeställningar som juryn ska arbeta med, samt hur mycket tid som avsätts för processen. För att genomföra en representativ medborgarjury i Göteborg som geografiskt område bedömer vi att det krävs 100 till 150 deltagare och att kostnaden skulle bli i den övre delen av spannet. En mindre jury skulle kunna genomföras, men då för ett mindre geografiskt område, och kostnaden skulle då hamna i den lägre delen av spannet. Vi bedömer att en större process och en större medborgarjury blir mer representativ och får större effekt.

Kostnaderna för att förbereda genomförande av samt att genomföra en medborgarjury för klimatet bedöms inte rymmas inom demokrati och medborgarservice befintliga budget.

Bedömningen ur ekonomisk dimension utvecklas vidare under rubriken Förvaltningens bedömning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förslaget knyter väl an till stadens pågående klimatstrategiska arbete och skulle även bidra till en utveckling av styrningen av stadens klimatomställning.

*Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030*¹ utgör stadens grundläggande styrande dokument för hur staden ska arbeta för att bli en ekologiskt hållbar stad. Miljö- och klimatprogrammet innehåller högt satta mål inom klimatområdet för att staden ska leva upp till Parisavtalet och så snabbt som möjligt minska klimatavtrycket till noll. För att nå dessa mål krävs nya metoder och arbetssätt och motionens förslag knyter an till detta utvecklingsbehov. Medborgarjury för klimatet har exempelvis koppling till programmets strategi *Vi skapar förutsättningar för att leva hållbart*, som nämnden för demokrati och medborgarservice samordnar, och som bland annat innebär att ta vara på idéer och bjuda in civilsamhället till att samskapa lösningar för ett hållbart Göteborg. Även strategin *Vi agerar som föregångare*, som innebär att staden ska gå före inom strategiskt viktiga områden i samverkan med akademien, civilsamhällets organisationer, näringsliv och andra kommuner, knyter an till metoden. Här är det centralt att staden genom modigt ledarskap utvecklar och förstärker nya interaktionsytor med medborgarna.

Miljöförvaltningen har sedan 2020 ett uppdrag, från kommunfullmäktige, att samordna arbetet med Göteborgs Stads intresseanmälan till EU-kommissionen om att bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030². *100 klimatneutrala och smarta städer* är en av fem så kallade missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. Missionen är en viktig del i Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. I EU-kommissionens implementeringsplan för missionen, som kom i september 2021, betonas särskilt vikten av att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen och av samskapande av lösningar samt att detta är avgörande för om en stad ska kunna pekas ut som en av de hundra. Förvaltningen konsument- och medborgarservice deltar redan i den stadenövergripande arbetsgruppen för denna intresseanmälan till EU utifrån att stärka demokrati och medborgarperspektivet i klimatomställningen och intresseanmälan till EU.

Göteborgs Stad har även, tillsammans med fyra nationella myndigheter och inom ramen för samarbetet med innovationsprogrammet Viable Cities, skrivit på ett klimatkontrakt där stadens riktning och ambitioner för att bli klimatneutral pekas ut. Klimatkontraktet förväntas revideras årligen för att säkerställa dess strategiska inriktning och relevans. Ett klimatkontrakt är också ett av de verktyg som EU-kommissionen pekar ut som avgörande för omställningsarbetet och där medborgarna förväntas bidra i processen med att utarbeta sådana klimatkontrakt. Här skulle en klimatjury kunna utgöra en möjlig struktur för sådant medborgarinflytande som efterfrågas för en trovärdig process.

¹ [Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg/planering-och-strategi/miljo-och-klimatprogram-2021-2030)

² [100 Climate-neutral Cities by 2030 – by and for the Citizens | European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eip/eip-climate-neutral-cities/)

Vilka miljö- och climateffekter som en medborgarjury för klimatet leder till är svårt att bedöma. Det beror bland annat på omfattningen av medborgarjuryns arbete, exempelvis vilka frågeställningar juryn får att arbeta med och vilket mandat juryn får, vilka förslag juryn lägger fram samt i vilken grad politikerna väljer att genomföra rekommendationerna. Även design och metodval påverkar hur innovativa och långtgående juryns klimatlösningar blir. Detta blev tydligt i fallet med den nationella klimatjuryn i Frankrike där många av de 149 förslagen som lades fram i juni 2020 var djärva och långtgående.

Utöver den direkta miljö- och climateffekten av juryns rekommendationer och politikernas genomförande av dem, kan juryns arbete även legitimera, mobilisera och inspirera till klimatlösningar och ett ökat engagemang för en bred allmänhet.

Bedömning ur social dimension

Klimatfrågan är central ur ett rättvise- och demokratiperspektiv. Sårbarheten för negativa effekter av den globala uppvärmningen, liksom utsläppen av konsumtionsbaserade växthusgaser och attityder till klimatfrågor, varierar mellan olika grupper i samhället³. Beroende av kön, etnicitet, ekonomisk status och var i världen man bor påverkas människor på olika sätt när klimatet förändras. Socioekonomiskt utsatta grupper har också mindre möjlighet till återuppbyggnad och att vara med och påverka utvecklingen.

Ur denna aspekt är det önskvärt att utveckla metoder som leder till representativa och väl förankrade politiska beslut. Ett av huvudsyftena med medborgarjury som metod är att dess rekommendationer ska spegla samhällets sammansättning samtidigt som det skapar legitimitet och förutsättningar för det ömsesidiga förtroende mellan politiker och medborgare som krävs i arbetet med klimatomställningen.

Att en jury där ett slumpvist urval av medlemmar återspeglar områdets demografi (kön, etnicitet, ålder, utbildningsnivå, yrkeskategorier, disponibel inkomst och geografiskt område) får komma med rekommendationer som sedan beaktas av politikerna förväntas leda till ökat förtroende och tillit hos den bredd av samhällsaktörer som påverkar och påverkas av dessa beslut. Gemensam förståelse och ansvar möjliggör de val och förändringslösningar som krävs och bidrar samtidigt till att öka den kollektiva förmågan i staden att driva på omställningen. Genom att förbereda och genomföra en medborgarjury för klimatet skulle Göteborgs Stad därmed visa förtroende och tillit för medborgarna och erkänna deras kunskap och engagemang som en central del av lösningen på klimatutmaningen.

Bilaga

1. Remiss från kommunstyrelsen: Motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet

³ [Klimatpolitik och intersektionalitet: vägar fram till en socialt inkluderande hållbarhet | Göteborgs universitet \(gu.se\)](#)

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice möjlighet att yttra sig över motion av Stina Sewén (FI) och Stina Svensson (FI) om en medborgarjury för klimatet. Svar ska lämnas senast den 30 november 2021.

Förvaltningen konsument- och medborgarservice har bedömt förslagen i motionen och tagit fram förslag till yttrande som redovisas i detta tjänsteutlåtande. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner yttrandet och skickar föreliggande tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Motionärernas förslag

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att ge miljö- och klimatnämnden i uppdrag att förbereda genomförande av medborgarjury för klimatet, i samverkan med nämnden för konsument- och medborgarservice (numera nämnden för demokrati och medborgarservice).
2. Att ge miljö- och klimatnämnden i uppdrag att genomföra medborgarjury för klimatet, i samverkan med nämnden för konsument- och medborgarservice (numera nämnden för demokrati och medborgarservice).

Beskrivning av ärendet

Motionen föreslår att miljö- och klimatnämnden, i samverkan med nämnden för konsument- och medborgarservice (numera Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice), ska förbereda genomförande av samt genomföra medborgarjury för klimatet.

Författarna av motionen skriver att vi drastiskt behöver minska våra klimatavtryck och att en medborgarjury för klimatet kan bli en ovärderlig mötesplats för invånare, intressegrupper och experter som bidrar till att finna fler lösningar för att möta den kris vi befinner oss i. Författarna av motionen skriver även att endast ett fåtal procent av medborgarna är partipolitiskt aktiva i Sverige idag och att representationen av befolkningen i partipolitiken är undermålig, vilket gör att en omfattande omställning av samhället inte kan genomföras på ett bra sätt. De menar att demokratisk innovation krävs och att medborgarjury är en sådan innovation.

Begreppet medborgarjury, på engelska Citizens' Assembly, täcker ett antal metoder, där en grupp medborgare får professionell information och expertkunskap om en samhällsutmaning. Därefter föreslår, förbereder och röstar juryn om rekommendationer för hur samhällsutmaningen ska hanteras/lösas.

För att yttra sig i ärendet har förvaltningen behövt sätta sig in i metoden medborgarjury. Uppdraget har inte inneburit att ta fram en fullständig utredning om metoden klimatjury utan förvaltningen har tolkat det som att informera sig övergripande om metoden och sätta det i sitt sammanhang till de andra uppdrag kring proaktiv demokrati som nämnden ansvarar för. Det har inte genomförts någon medborgarjury för klimatet i Sverige vad vi känner till, däremot i länder som Danmark, Frankrike och Irland.

En vanlig metod är att medborgare som ska ingå i juryn identifieras och sätts samman utifrån områdets demografi (kön, etnicitet, ålder, utbildningsnivå, yrkeskategorier, disponibel inkomst och geografiskt område). En medborgarjury består av allt från 25 till 150 deltagare, men det finns exempel både i EU och globalt på medborgarjurys med betydligt fler deltagare. Politiska beslutsfattare ska initiera juryn så att det finns ett politiskt mandat. Medborgarjuryns process måste vara transparent och kunna följas, vilket kan ske via exempelvis en digital plattform.

Nätverket KNOCA⁴, Knowledge Network on Climate Assemblies, har studerat hur utformningen av olika medborgarjurys för klimatet påverkar resultatet. De har bland annat kommit fram till att parallella medborgarjurys eller medborgarjurys i olika omgångar, som kan fokusera på specifika delar av klimatomställningen, ger större chans för juryn att komma med mer genomarbetade förslag, än att ha en enda stor jury som behandlar omfattande agendor.

Som har beskrivits under den ekologiska dimensionen knyter förslaget väl an till stadens klimatstrategiska arbete med *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030*⁵, men också som del i Göteborgs Stads intresseanmälan till EU-kommissionen om att bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030⁶. EU-kommissionen betonar i sin implementeringsplan för missionen särskilt vikten av att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen och av samskapande av lösningar samt att detta är avgörande för om en stad ska kunna pekas ut som en av de hundra.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen är positiv till att testa att genomföra en medborgarjury för klimatet. Vi ser medborgarjury som ett möjligt verktyg för att fortsätta utveckla den proaktiva demokratin samt det förtroende och den tillit mellan politiker och medborgare som krävs i arbetet med klimatomställningen. Att engagera och inkludera medborgarna i klimatomställningen och att samskapa lösningar är dessutom avgörande för att Göteborgs Stad ska kunna bli en av de 100 utpekade städer i EU som ska gå före och ställa om till klimatneutrala och smarta städer till 2030.

För att staden ska kunna nå sina klimatmål och vara den motor som krävs för att klara klimatomställningen behöver vi fortsätta utveckla, pröva och etablera utmaningsdrivna arbetssätt och forma en iterativ, tillitsbaserad och samverkansdriven styrstruktur i staden. Vi bedömer att motionens förslag knyter an till detta utvecklingsbehov och skulle komplettera det arbete staden redan har påbörjat. En medborgarjury för klimatet skulle också kunna innebära en möjlighet för staden att profilera sig som en innovativ stad när det gäller vårt arbete med medborgarengagemang, och därmed visa att Göteborg ligger i framkant. Förvaltningen ser även att medborgarjury kan vara ett sätt att pröva nya verktyg och metoder, som framåt kan användas inte bara för klimatfrågan utan även andra områden.

⁴ [KNOCKA, Knowledge Network on Climate Assemblies](#)

⁵ [Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 \(goteborg.se\)](#)

⁶ [100 Climate-neutral Cities by 2030 – by and for the Citizens | European Commission \(europa.eu\)](#)

Ett systematiskt arbete med medborgarjury för klimatet kan leda till ökat förtroende och tillit mellan politiker och medborgare, vilket krävs i arbetet med den klimatomställning som Göteborg står inför. Detta förtroende och tillit kan sedan dessutom vara grund för engagemang och mobilisering i klimatomställningen för en bred allmänhet, och inte minst för de som vanligtvis inte deltar i och påverkar politiken eller lokalsamhället. Vilka direkta miljö- och climateffekter en medborgarjury för klimatet leder till är svårt att bedöma. Det beror bland annat på omfattningen av medborgarjurys arbete, exempelvis vilka frågeställningar juryn får att arbeta med och vilket mandat juryn får, vilka förslag juryn lägger fram samt i vilken grad politikerna väljer att genomföra rekommendationerna. Även design och metodval påverkar hur innovativa och långtgående jurys klimatlösningar blir.

Förvaltningen har, i samråd med miljöförvaltningen, bedömt att genomförandet av en medborgarjury för klimatet totalt skulle kosta två till fem miljoner kronor, fördelat på de båda nämnderna. Om kommunfullmäktige tar beslut om medborgarjury behöver dock en kompletterande analys göras inklusive fördelning av resurser mellan nämnderna. Processen med en klimatjury kommer inledningsvis behöva innebära att det utformas en lokal version av klimatjury för Göteborg och att beslut tas gällande omfattning. Anledningen till det stora spannet i kostnad som förutspås, 2–5 miljoner kronor, beror på att kostnaden i sin tur beror på en rad olika faktorer.

Kostnaden påverkas av:

- Omfattning och karaktär på den eller de frågeställningar som juryn får att arbeta med.
- Hur mycket tid som avsätts för processen, både avseende hur länge processen löper samt typ av och antal mötestillfällen under denna period. Det är rimligt att förvänta sig att en medborgarjury för klimatet skulle löpa över ett års tid, inklusive förberedelser.
- Kostnader för lokaler, material etcetera i samband med mötestillfällen.
- Kostnader för rekrytering av juryn.
- Antal medborgare i juryn som deltar och som därmed ska arvoderas. För att genomföra en medborgarjury i Göteborg som geografiskt område bedömer vi att det krävs 100 till 150 deltagare för att kunna anses representativ.
- Eventuella kostnader för exempelvis översättning/språktolkning, teckenspråkstolk, barnpassning eller annat för att kunna inkludera grupper med särskilda behov.
- Antal experter och forskare inom olika slags kompetensområden som ska kopplas till juryn och som därmed kan behöva arvoderas.
- Kostnad för extern neutral facilitator eller organisation som ska leda processen.
- Kostnader för utveckling och drift av digital plattform samt andra interna och externa kommunikationsinsatser.
- Kostnad för eventuell utvärdering.

Utöver dessa kostnader skulle Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice samt miljö- och klimatinämnden behöva avsätta personella resurser för arbetet.

Efter att juryn har avslutat sitt uppdrag uppstår sannolikt ytterligare kostnader för att genomföra rekommendationer och förslag som lagts fram av juryn.

En större process och en större medborgarjury får sannolikt större effekt.

Kostnaderna för att förbereda genomförande av samt att genomföra en medborgarjury för klimatet bedöms inte rymmas inom nämndens befintliga budget.

En viktig förutsättning för att genomföra en medborgarjury är att villkoren för delaktighet är tydliga och att juryn är en del av reella politiska processer och har en tydlig roll i dessa. När juryns rekommendationer beaktas och tas på allvar av politikerna får juryn legitimitet och allmänhetens förtroende för och tillit till den politiska processen kan stärkas.

För att medborgarjuryn ska vara relevant och förslagen kunna tas vidare är det viktigt att från början avgränsa sig till frågeställningar inom klimatområdet som Göteborgs Stad har rådighet över. Det är också viktigt att juryns arbete är del av pågående arbete i staden och nära kopplat till den förvaltning eller det bolag som ska ta emot rekommendationerna som juryn lägger fram.

Förvaltningen bedömer att förbereda och genomföra en medborgarjury för klimatet behöver göras i ett nära samarbete mellan miljö- och klimatnämnden och Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice. Miljö- och klimatnämnden föreslås i motionen ha huvudansvaret, vilket vi anser är rimligt eftersom juryn föreslås arbeta med en eller flera frågeställningar inom klimatområdet och nämnden har ansvar för att samordna stadens miljö- och klimatarbete.

Göteborgs Stads nämnd för demokrati- och medborgarservice kan inom sitt utökade demokratiuppdrag från kommunfullmäktige ansvara för metodutveckling och strukturer för juryn, samt säkerställa att arbetet ligger i linje med övriga demokratiuppdrag inom staden. Beroende på vilken eller vilka frågeställningar som en medborgarjury för klimatet föreslås arbeta med vid ett genomförande har sannolikt även andra nämnder och styrelser i staden kompetens, mandat eller rådighet över de förslag som läggs fram. Dessa behöver därför också involveras tidigt i processen för att kunna ta hand om resultatet från medborgarjuryn.

Lotta Sjöberg

Karim Zendegani

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Utveckling och analys